

Berliner Morgenpost: 30 000 російських воєнних злочинів доводять слідчого Дем'янюка до виснаження

Херсон. Попри постійні атаки, слідчі у Херсоні невтомно документують російські військові злочини. Але їхня робота ставить їх під загрозу.

Стіни лікарні вкриті шрамами від уламків. Наталія Філенко швидко вітається та прямує до невеликої будівлі. Тут не радять довго перебувати просто неба. «Нас атакують щодня».

У цьому невеликому приміщенні відчувається запах котлет і смерті. У службовій кімнаті двоє чоловіків обідають. За дві палати від них лежать тіла нещодавно померлих. Один із загиблих із накритим обличчям лежить на ношах, на його тілі ще прикріплені електродні пластирі. На ногах, руках та животі помітні дрібні рани від уламків, які й призвели до смерті. 82-річний чоловік - 34-й цивільний, який цього року загинув у Херсоні внаслідок російських обстрілів. Його вбивство вважається воєнним злочином. Наталія Філенко та її команда допомагають розслідувати ці злочини, щоб притягнути винних до відповідальності.

Херсон під постійним обстрілом: російські атаки щодня призводять до жертв серед цивільних

Херсон – місто, яке особливо страждає від російської агресії. Після початку повномасштабного вторгнення у лютому 2022 року його захопили війська путіна. росіяни встановили жорстокий окупаційний режим. Він закінчився у листопаді того ж року звільненням міста. Однак відтоді Херсон перебуває під постійними обстрілами.

Місто розташоване на Дніпрі - найбільшій річці країни, а протилежний берег досі окупований росіянами. Майже щодня російські війська обстрілюють місто: із реактивних систем залпового вогню «Град», мінометів, застосовують керовані авіабомби. Найнебезпечнішими є їхні невеликі дрони-камікадзе, якими вони полюють на цивільних. Для цього навіть існує цинічний термін - «людське сафарі». Херсон – місто, де журналістам радять заклеювати позначки преси на бронежилетах, інакше вони стануть мішенями.

Атаки дронів призводять до численних жертв у Херсоні

Олександр Прокудін лаконічно каже: «Ситуація тут дуже складна».

Начальник Херсонської ОВА наводить цифри: 1055 цивільних загиблих з моменту деокупації, серед них - 18 дітей. 6655 поранених. Наразі – 2500 атак дронів на тиждень по місту та області.

«Кожен, хто пересувається в регіоні, стає мішенню: дитина на велосипеді, літня жінка, яка пасе кіз, пасажири невеликих маршрутних автобусів, що досі курсують містом», - говорить він.

«Вони знімають відео своїх дій, викладають їх у Telegram і сміються з цього».

Головним завданням Сил безпеки є боротьба з дронами, бо саме вони спричиняють половину насильницьких смертей у місті.

Атаки дронів: українці покладаються на тунелі з сіток та системи радіоелектронної боротьби

По всьому місту стоять військові, які постійно дивляться в небо, прислухаючись, чи не чути характерного дзижчання маленьких машин-вбивць. У разі потреби їм доводиться відкривати по них вогонь, але шанс влучити дуже малий. Над багатьма вулицями натягнуті тунелі з сіток, у яких заплутуються дрони, що підлітають. Тришарова система радіоелектронної боротьби має глушити їхні радіосигнали.

За словами Олександра Прокудіна, 96% дронів, що летять на місто, вдається нейтралізувати ще до того, як вони влучать у ціль. «Але росіяни постійно вдосконалюють свої наступальні можливості».

Дрони типу «Молнія» із нерухомих крилом доставляють менші дрони-камікадзе глибше в місто та область, а дрони, керовані через оптоволоконні кабелі, неможливо придушити засобами радіоелектронної боротьби. Атаки на цивільних Олександр Прокудін називає «злочинами проти людяності». Кожен, хто за це відповідає, має бути притягнутий до відповідальності. «Ми документуємо кожен випадок».

Слідчі щодня ризикують життям під обстрілами у Херсоні

За це відповідає Ігор Дем'янюк — керівник відділу з розслідування воєнних злочинів поліції у Херсоні, кримінальний слідчий із 20-річним досвідом. Останні чотири роки довели його майже до виснаження. Цього дня Дем'янюк стоїть під навісом із хвилястого металу біля кількох

невеликих магазинів у житловому кварталі міста. Він виглядає напруженим. Тут раз у раз чути вибухи. Він не хоче, щоб його фотографували — для росіян він є пріоритетною ціллю. «Наші слідчі майже щодня по кілька разів виїжджають на місця влучань, щоб їх оглянути».

Ще цього ранку один із маршрутних автобусів на зупинці в центрі міста потрапив під удар. Троє людей дістали поранення. Його колеги, як завжди, зібрали фрагменти дрона, визначили траєкторію його польоту, опитали свідків і постраждалих від атаки.

І для самих слідчих це небезпечно. Часто росіяни чекають, поки на місце влучання прибудуть поліцейські та рятувальники, а потім завдають повторного удару. У деяких місцях проводити повноцінні розслідування неможливо.

«Біля річки ми знімаємо лише відео, які потім аналізуємо», - каже він.

Червона зона, де їхня робота обмежена, щодня розширюється. Він глибоко зітхає: «Ми регулярно втрачаємо колег».

Російські воєнні злочини: слідчі задокументували 30 000 випадків

З початку російського вторгнення чотири роки тому слідчі на кшталт Дем'янюка задокументували близько 30 000 випадків російських воєнних злочинів.

Поліцейський відкриває свій планшет і показує фотографії: підвали, де під час окупації Херсона росіяни катували людей, місця влучань, де працюють його колеги.

Найболючішими для нього були не випадки загиблих або поранених під час атак. «Найжахливіше — це зґвалтування. Вони гвалтували жінок і чоловіків. Вони роблять це, щоб покарати людей. Цього вони навчились у своїй тюремній системі».

Після завершення розслідувань матеріали передаються до прокуратури та судів. «Минулого року було 33 обвинувачення, кількох винних засудили заочно». Звичайно, жоден із обвинувачених не з'являється в суді. «Але ми навіть надаємо цим людям адвокатів». Дем'янюка це не демотивує. «Для жертв або їхніх родичів важливо, щоб ми встановили тих, хто відповідальний за ці злочини».

Судово-медичні експерти в Херсоні працюють попри зруйнований заклад

Наталія Філенко та її команда відіграють важливу роль у цих розслідуваннях. Філенко – керівниця регіональної судово-медичної служби. Її команда досліджує тіла людей, які загинули під час російських атак. Установа, де вони раніше працювали, була знищена минулого літа, разом із великим моргом, де могли зберігатися до 150 тіл. Тепер вони працюють у лікарні, морг там значно менший і дуже тісний. «Але холодильна камера тут - найбільша в Херсоні».

Вона також відправляє експертів на місце, коли є загиблі, щоб провести первинні дослідження безпосередньо на місці злочину. «Але для них це стає дедалі небезпечніше». За її словами, судово-медичні експерти тісно співпрацюють із поліцією: «Ми відповідаємо на запитання слідчих».

Які травми призвели до смерті? 82-річний чоловік, який тиждень тому зазнав тяжких поранень під час атаки дрона, помер у лікарні від отриманих травм, а тепер лежить у морзі. Причиною смерті стало те, що уламки розірвали його внутрішні органи.

У журналі Філенко акуратним почерком занотовані всі випадки, які надходять сюди. «Іноді за день привозять три-чотири тіла. А іноді, на щастя, не надходить жодного». Хоч вони й загартовані, трапляються дні, які досі їх шокують. У середині жовтня 2024 року бомба влучила в ринок у Херсоні - загинули шестеро людей. Філенко та її команді довелося ідентифікувати їхні понівечені тіла.

Особливо важко працювати з тілами дітей: «Емоційно це іноді дуже складно».

Філенко сама мати, її донька живе з онуком в Одесі, за 200 кілометрів на захід. Чоловік доньки служить у війську, він лікар і вважається зниклим безвісти.

«Ми сподіваємося, що він у полоні».